

RESTAURÁTORSKÁ DOKUMENTACE

Doplňující restaurátorský průzkum a záměr kamenné kašny v Chotěboři

Září 2017

TERRIGENA Art s.r.o.

Mgr. Marcel Hron
akademický sochař a restaurátor

Památkový dohled: NPÚ územní odborné pracoviště v Telči

Počet vyhotovení restaurátorské dokumentace: 2 x tištěná podoba,
2 x elektronická podoba

Místo uložení restaurátorské dokumentace:

1x tištěná + 1x elektronická podoba- Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Telči,

1x tištěná+ 1x elektronická podoba- Archiv objednatele

Dokumentace je chráněna ve smyslu zákona číslo 89/1990 sb. v úplném znění (autorský zákon) s tím, že právo k užití ve smyslu zákona číslo 20/1987 sb. v plném znění (o památkové péči) má Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Telči a vlastník památky.

Obsah:

I. Lokalizace památky:	3
II. Údaje o památce:.....	3
III. Údaje o akci:	3
IV. Popis památky.....	4
V. Restaurátorský průzkum	4
VI. Restaurátorský záměr.....	5
VII. Specifikace doporučených materiálů	6
VIII. Fotodokumentace	7

Počet stran: 14

Autor fotografií: Mgr. Marcel Hron, Ing. František Nerad

Dokumentaci vypracovali: Mgr. Marcel Hron, Bc. Eva Haškovcová

I. Lokalizace památky:

- 1. Obec:** Chotěboř
- 2. Část obce:** Chotěboř
- 3. Okres:** Havlíčkův Brod
- 4. Kraj:** Vysočina
- 5. Umístění:** náměstí T. G. Masaryka
- 6. Název objektu:** kašna
- 7. Rejstříkové číslo objektu:** není KP
- 8. Památkou od:** není KP
- 9. Název památky:** kašna

II. Údaje o památce:

- 1. Autor:**
- 2. Datace:**

III. Údaje o akci:

- 1. Vlastník památky:** město Chotěboř
- 2. Objednatel:** město Chotěboř
- 3. Zhotovitel:** TERRIGENA Art s.r.o.
- 4. Odpovědný restaurátor:** Mgr. Marcel Hron akad. soch. a rest.
povolení k restaurování MKČR č. j. 6.795/97
Tel.: 734 311 255,
E-mail: hron@terrigena-art.cz

IV. Popis památky

Žulová kašna na barokním půdorysu čtyřlístu s hrotitými výběžky mezi jednotlivými listy.

V současné době jsou stěny pisciny skryty pod terénem. Výkop při vnější stěně odhalil, že stěna je plasticky člena na předstupující patku, vlastní plochu stěny a na ní dosedající oblou římsu. Jednotlivé rohy kašny jsou plasticky zvýrazněny formou předstupujících pilastrů.

V. Restaurátorský průzkum

„Kašna je od padesátých let min. století zcela nevhodně zapuštěna až po okraj do země. Vnitřní stěny kašny jsou natřeny souvrstvím nevhodných pravděpodobně syntetických nátěrů, které jsou místy rozpraskány a jinak narušeny. Kašna je tvořena z jednotlivých kamenných dílů, které jsou pospojovány ocelovými sponami (kramlemi), některé chybí, v jejich okolí je často kámen narušen. Během času došlo ve spojích tlakem zeminy k posunům a místy, různou měrou, k dílčímu poškození jednotlivých kamenných dílů, zejména u míst spojovaných kramlemi. Kašna má dle vizuálního průzkumu a jedné sondy v rohu betonové dno vyztužené ocelí, existenci kamenných desek, tvořících dno kašny, nelze nyní ověřit. I kolem kašny dle dalších dvou vykopaných sond vně nádrže je podkladní deska vylita betonem s ocelovou výztuží a drtí, boční stěny kašny, zapuštěné pod terénem, jsou dle výsledků dvou sond zasypány zeminou, zda je tento stav po celém obvodu, odhalí až další průzkum. Betonová deska na dně je dožilá a dochází k praskání betonu, korozi výztuže a prosakování vody z kašny. Stav jednotlivých kamenných dílů se zdá vcelku dobrý, umožňující jejich restaurování“.¹

Na viditelných částech kamenných bloků, tvořících stěny pisciny, je patrná řada nerovností a plastických poškození, která se převážně nachází pod současným nevhodným nátěrem. Nejvýraznější poškození jsou patrná v okolí spojovacích kramlí. Kámen je v těchto místech rozlámaný, některé drobné úlomky chybí.

Sondy, provedené do druhotných vrstev nátěrů neodhalily žádnou starší povrchovou úpravu.

¹ Příloha č. 1 zadávací dokumentace - Výpis z P R O T O K O L U O ÚSTNÍM JEDNÁNÍ, SPOJENÉM S MÍSTNÍM OHLEDÁNÍM ŠETŘENÍM - KONZULTACE K OBNOVĚ KAŠNY k zadání pořízení dokumentace provedení stavby ze dne 18. 7. 2012.

© Tento text a fotodokumentace jsou chráněny podle autorského zákona č. 89/1990 Sb. v úplném znění s tím, že právo k užití ve smyslu zákona číslo 20/1987 sb. v plném znění (o památkové péči) má Národní památkový ústav, ústřední odborné pracoviště v Telči a vlastníky památky.

VI. Restaurátorský záměr

Cílem prací je přispět provedením nutných restaurátorských a konzervačních prací ke zlepšení současného stavu památky, k její celkové rehabilitaci při zachování jejích historických, kulturních a uměleckořemeslných hodnot.

Terén po obvodu kašny bude odkopán až na základovou spáru. Jednotlivé kamenné bloky stěny pisciny budou šetrně uvolněny, vyzvednuty a převezeny do ateliéru restaurátora. Po té bude provedeno čištění kamene od nevhodných syntetických nátěrů regulovanou abrazivní metodou.

Očištění odhalí skutečný stav povrchu kamene, včetně případných prasklin a druhotných vysprávek. Ty budou jednotlivě vyhodnoceny a nevyhovující plomby odstraněny. Zároveň budou odstraněny zbytky spárovacích výplní. Odlámané části budou bodově přilepeny lepidlem na epoxidové bázi (AkepoX, fa. Akemi). Praskliny budou injektovány směsí na bázi směsného hydraulického vápenného pojiva (Vapo Injekt, fa. Aqua obnova staveb)

Plastická poškození budou doplněna tmelem na epoxidové, nebo minerální bázi s plnivem odpovídající frakce. Toto bude dopřesněno po vyhodnocení skutečného stavu kamene. Nové doplňky budou sceleny s okolním povrchem provedením strukturální retuše a lokální barevné retuše.

Kovové kramle budou otryskány od korozivních produktů, ošetřeny odrezovačem a opatřeny základním (Multigrund 715, fa. Paul Jaeger) a vrchním nátěrem na kov v grafitové černi (230 Perlhauch Antik Graphitschwarz, fa. Paul Jaeger).

Zrestaurované kamenné bloky budou osazeny zpět na vápenocementovou maltu, spáry budou doplněny flexibilním spárovacím tmelem probarveným ve hmotě (křemičité písky odpovídající frakce, bílý cement, Sokrat S2802A, světlostálé železité pigmenty – fa. Bayferrox, fa. Teluria).

Na závěr bude vnější povrch kamene zakonzervován nástřikem biosanačního přípravku (Fobisil FX W, fa. Betosan) a hydrofobizačního přípravku (SNL – geruchsneutral, fa. Remmers). Vnitřní prostora kašny včetně spár bude opatřena hydrofobními materiály, které zabrání průsaku vody z nádrže.

Na základě našich předchozích zkušeností se nabízejí dvě varianty řešení.

Povrch kamene bude po restaurátorském zákroku povrchově ošetřen hydroizolačním transparentním prostředkem na bázi polyuretanových nátěrů. Na stejné bázi budou použity i spárovací tixotropní hmoty. Tuto hydroizolační úpravu je možné si prohlédnout např. na kašně v Rokycanech na nám. T.G. Masaryka.

Též je možné použít jako hydroizolační úpravu olověný plech, ale po zkušenostech (kašna v Chebu u Špalíčku), kdy vandalové hází do kašny různé předměty a ty velmi

zásadním způsobem narušují (prorážejí) olověný plech, který mikrotrhlkami propouští vodu a ztrácí význam jako hydroizolace. Tuto problematiku bude nutné otevřít s odpovědnými pracovníky NPÚ.

Dno kašny bude pokryto kamennou dlažbu ze žulových formátů 500 x 500 mm, co nejvíce podobných originálním blokům – doporučuji Mrákotínskou žulu.

Po obvodu kašny bude v úrovni základové spáry zbudován schod 500 mm široký a 80 mm vysoký. Schod bude vybetonovaný a obložený žulovým obkladem. Je velmi důležité, aby vrchní nášlapná plocha schodu přesně navazovala na základovou spáru pisciny. Vnější plocha kolem kašny a schodu bude vydlážděna žulovými kostkami.

Vývod vodoinstalace nedoporučuji řešit pomocí kamenného sloupku uprostřed kašny, ale pouze nerezovými tryskami umístěnými v úrovni vodní hladiny, kdy vodní sloupce vody (5 prvků) budou tvořit jednoduchý obrazec

VII. Specifikace doporučených materiálů

Kromě klasických stavebních materiálů a minerálních pojiv bude nutné použít i specializované materiály používané v restaurátorské praxi.

Čištění kamene bude provedeno regulovanou abrazivní metodou.

Rozlámané části budou slepeny epoxidovým lepidlem (Akepo, fa. Akemi).

Praskliny budou injektovány směsí na bázi směsného hydraulického vápenného pojiva (Vapo Injekt, fa. Aqua obnova staveb).

Plastická poškození budou doplněna tmelem na epoxidové, nebo minerální bázi s plnivem odpovídající frakce.

Barevné retuše budou provedeny světlostálými železitými pigmenty (fa. Bayferrox, fa. Teluria), pojenými Sokratem S2802A

Závěrečná konzervační úprava kamenných prvků bude provedena bioasanačním (Fobisil FX W, fa. Betosan) a hydrofobizačním nátěrem (SNL geruchsneutral, fa. Remmers).

Kovové kramle budou otryskány od korozivních produktů, ošetřeny odrezovačem a opatřeny základním (Multigrund 715, fa. Paul Jaeger) a vrchním nátěrem na kov v grafitové černi (230 Perlhauch Antik Graphitschwarz, fa. Paul Jaeger).

Zrestaurované kamenné bloky budou osazeny zpět na vápenocementovou maltu, spáry budou doplněny flexibilním spárovacím hydrofobním tmelem probarveným ve hmotě. Na konec bude vnitřní plocha kašny opatřena hydrofobním povrchem tak, aby nedocházelo k průsaku vody.

V Třemošné dne 6. 9. 2017
Vypracoval Mgr. Marcel Hron
akademický sochař a restaurátor

VIII. Fotodokumentace

Obrázek 1: Současný stav kašny, nevhodně zapuštěné do terénu

Obrázek 2: Současný stav vnitřku kašny

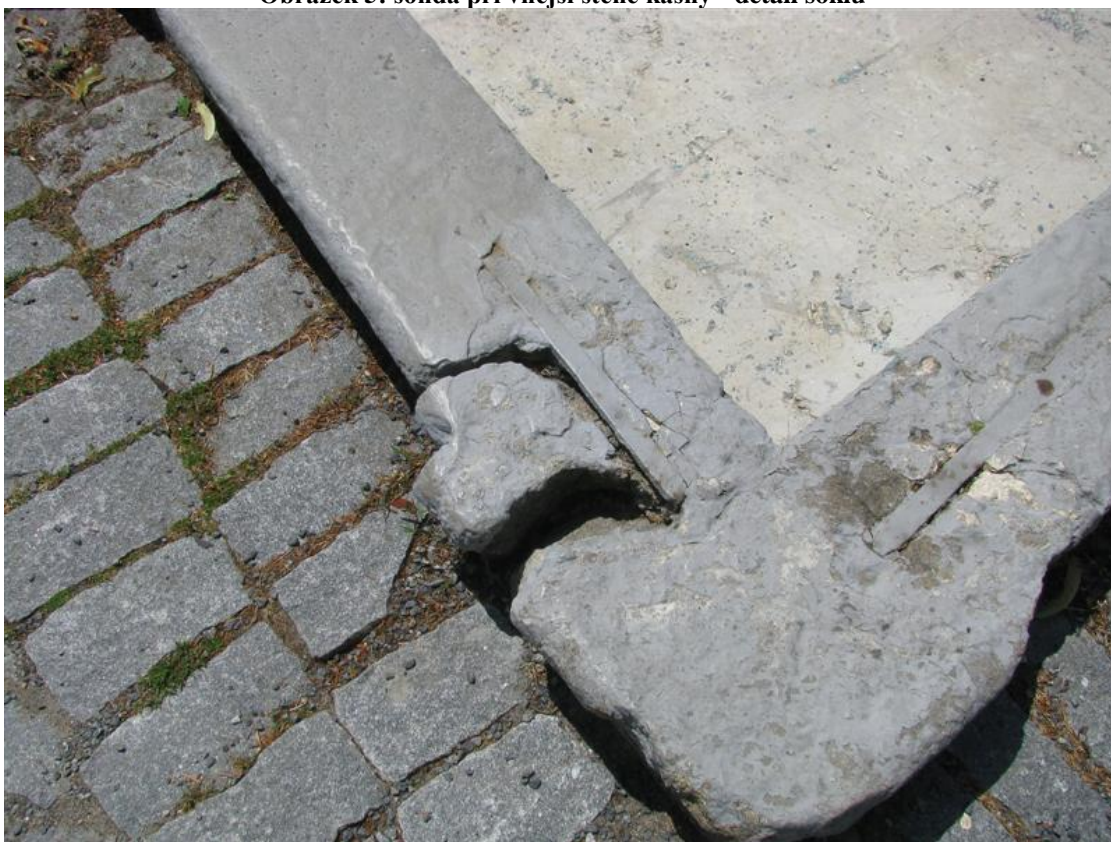
Obrázek 3: Sonda při vnější stěně kašny

Obrázek 4: Sonda při vnější stěně kašny - detail

Obrázek 5: sonda při vnější stěně kašny - detail soklu

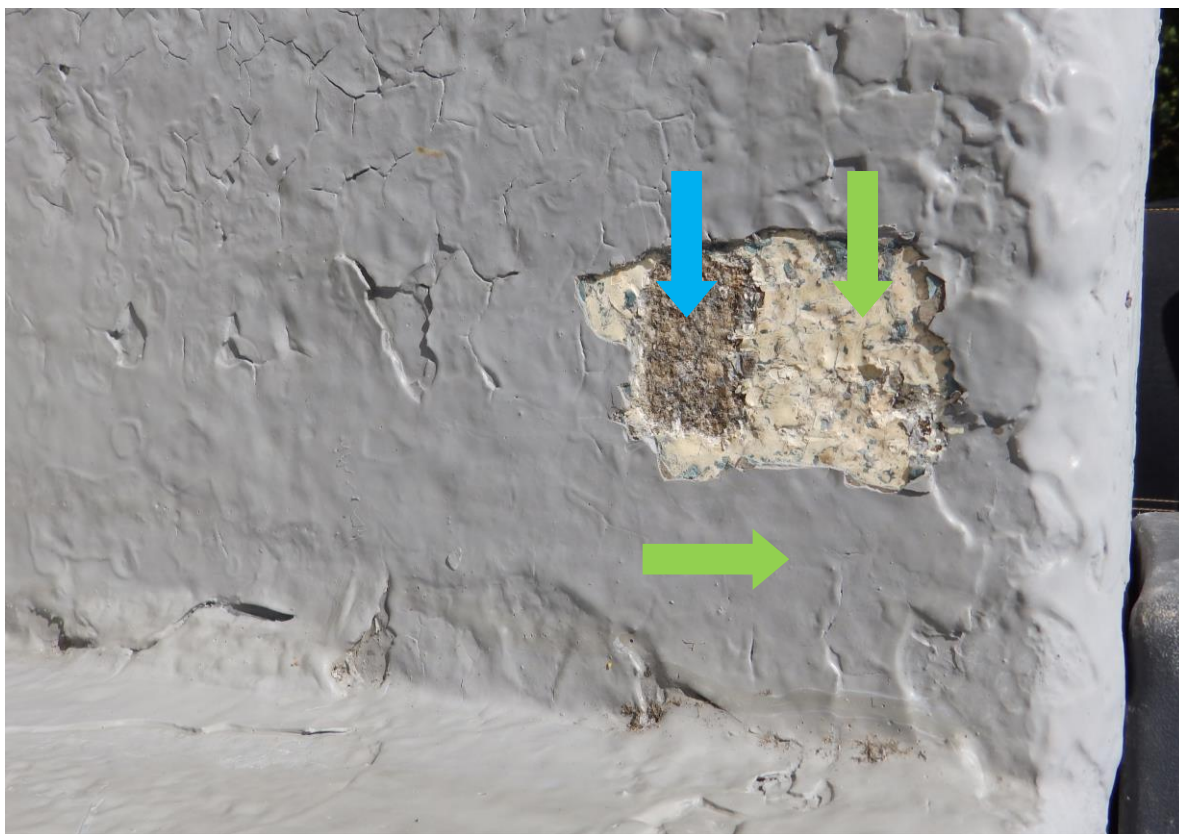
Obrázek 6: detail poškození římsy

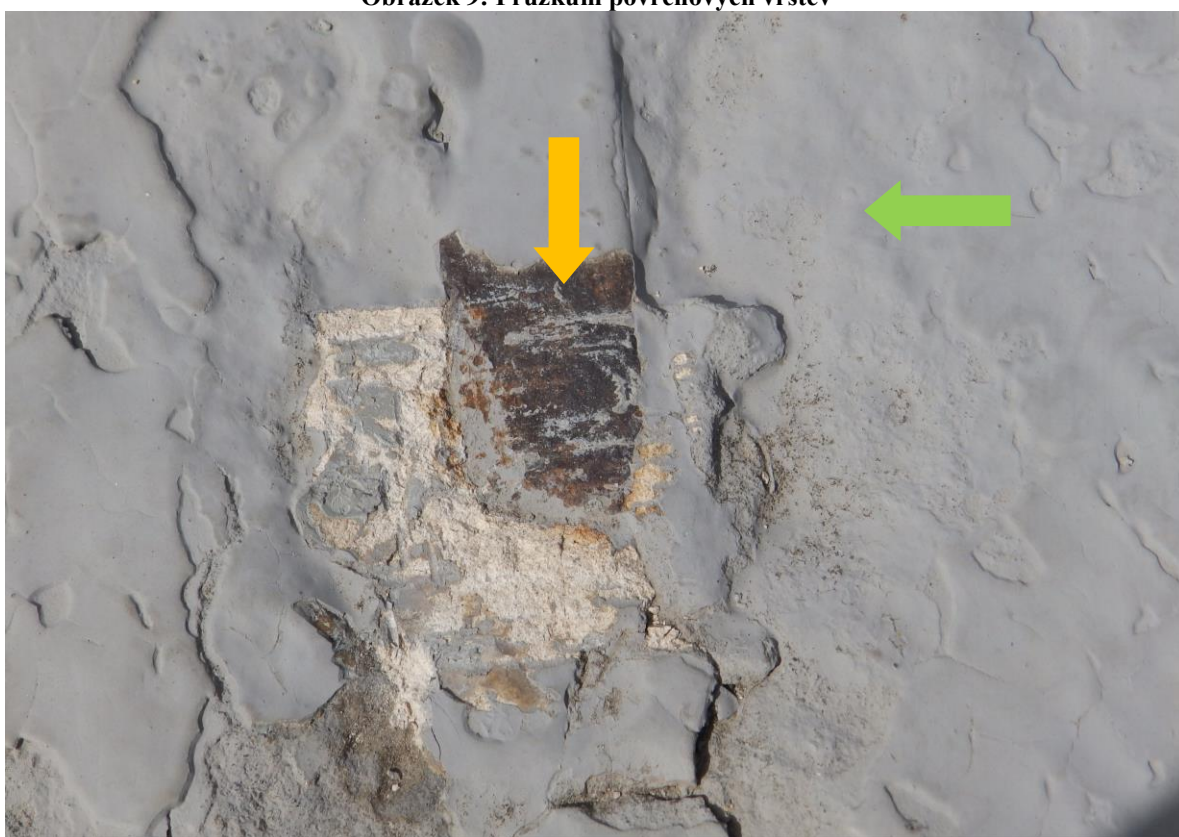
Obrázek 7: Detail současné úrovně terénu

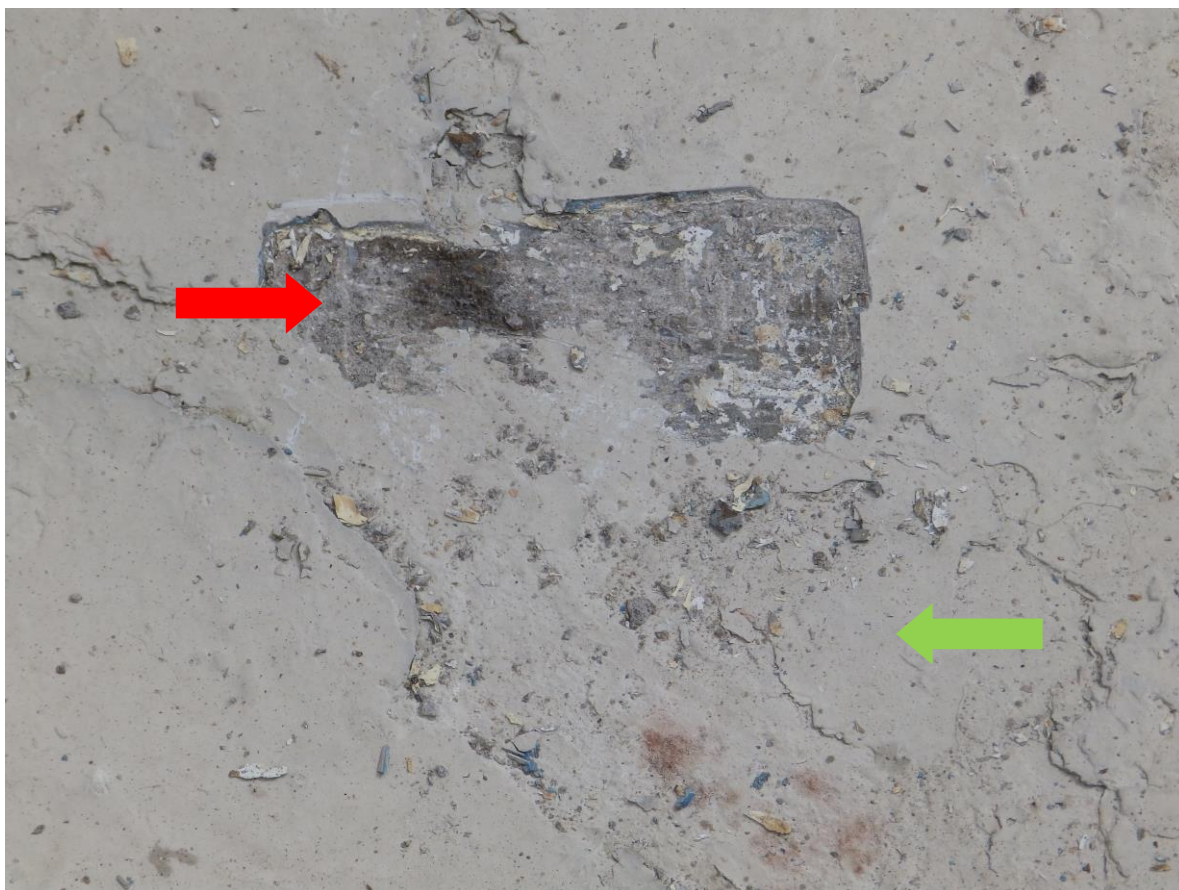
Obrázek 8: Detail poškození spojů

Obrázek 9: Průzkum povrchových vrstev

Obrázek 10: Průzkum povrchových vrstev na kovové kramli

Obrázek 11: Průzkum povrchových vrstev

novodobý syntetický nátěr

povrch betonového dna

povrch kamene

povrch kovové kramle